

Äiti ei tahtonut sanoa, että pastori itsekkäisyydestä ehkä näin puhui. Pikku Leila ei olisikaan tätä oikein ymmärtänyt. Ja se olisi arvattavasti liian jyrkästi hävittänyt hänen nuoret kauniit haaveilunsa.

Mutta se oli Leilalle kylläksi. Pastori oli siis kirkossa varmasti vakuuttanut todeksi sen, minkä hänen äitinsä sanoi vääräksi ja minkä isän elämä ilmeisesti vääräksi todisti.

Ja Leila ei sen perästä milloinkaan ajatellutkaan kirkkoon menoa eikä äitikään sen koommin sinne mennyt.

Joulutaru 1912.

SOSIALISMI VOITTA!

Kun minä pari vuotta sitte istuin Turun kaupungin valtuustossa, sanoi minulle vanhoillisten henkinen johtaja: "Emme huolestu alempien kerrosten satunnaisista voitoista, sillä köyhälistön voiton perästä seuraa aina reaktiooni".

Tämä on vain näennäisesti totta. Totta on, että tähän päivään saakka aina on löytynyt rikkaita ja köyhiä eikä *oikeastaan mailman historia olekaan ollut muuta kuin taistelua näitten välillä*. Välistä ovat rikkaammat, välistä köyhemmät olleet voitolla. Mutta ero nykyisten ja entisten taistelujen välillä on kuitenkin melkoisen suuri.

Ensiksi ei köyhälistön taistelujain lukumäärä ole ollut *suhteellisesti*kaan niin valtava kuin nykyään. Niitä on jo kaikissa mailman osissa. Euroopassa, Aasiassa, Afrikassa, Amerikassa ja Austraaliassa monta miljoonaa. Yksin sosialistisessa Internatsionaalissa on 8—9 milj., se on noin 50 milj., kun perheen muut jäsenet laskeetaan lisää. Ja näistä jo lapsetkin *järjestelmällisesti* kasvatetaan uudessa opissa. Tämä tekee miespolven perästä ainakin 200 miljoonaa Internatsionaalen jäsen-

tä*). Sosialismi leviää semmoisiinkin maihin, joihin ei uusi kulttuuri paljon vielä ole ehtinyt tunkeutua, kuten esim. Turkkiin ja Kiinaan, puhumattakaan muutamista äsken äkkiä kohonneista kulttuurimaista, kuten esim. Jaapani on. Ennen jotenkin koskemattomat vanhat kulttuurimaat ovat nyt sosialismin vallassa, kuten Englanti, johon vielä elävä iäkäs prof. Lujo Brentano pari vuosikymmentä sitte ei mitenkään luullut sen suuresti leviävän, vaikka jo tarkkanäköinen Friedrich Engels ennusti sen siellä paisuvan, kunhan vain Englannin ylivalta teollisuuden alalla joutuu vaaraan, kuten nyt jo on tapahtunutkin. Ja aitokapitalistien luvatussa maassakin, Amerikassa, se leviää salaman nopeudella! Kaikki ymmärtäväisemmät vanhoilliset seisovat näitten eittämättömien toiasioitten edessä aivan ällistyneinä!

Mutta vielä varmemman tuen sosialismin voitolle tuopi sen luja kansainvälisyys, sen yhteinen hallitus ja sen kansainväliset kongressit. Tosin on vastassa kansainvälinen kapitalismi, mutta kuinka pieni onkaan niiden luku, jotka tätä edustavat verrattuina köyhälistön suureen voimaan, kun se täydelleen herää ja seuraa yhteistä johtoa *mailman suurimmassa taistelussa*. Nykyiset väkivallan puoltajat nykyisen vanhan yhteiskunnan pönkittämisessä sosialismia vastaan saavat silloin kokea, mikä voima väkivallalla on, jos siihen vedotaan.

Kaikkein vankimman pohjan sosialismin voitolle luopi kuitenkin se seikka, että se on kehityksen sarjassa aivan johdonmukainen tulos. Feudalismin valtaa seurasi porvariston ja porvariston seuraa köyhälistön. Tämä — varsinkin Marxin perusteleva oppi — selviää yhä enemmän terävä-älyisimmille ihmisille. Muutamat luulevat kyllä tahi luulottelevat voivansa pelastaa kapitalistisen *perustuksen*, mutta ilmeisesti näitten luku yhä vähenee. Varovaisesti moni porvarillinen oppinutkin lähenee sosialismia enemmän ja enemmän, kunnes hän, jos hän on kyllin taloudellisesti riippumaton, siihen uppoaa. Monet erottaa vain hiuskarva sosialismista.

*) Tietysti kasvattaa saman ajan kuluessa lisääntyvä vallistus tämän luvun kaksinkertaiseksi.

Kaikki nämä seikat: sosialismin yhä suurempi leviäminen yli koko maapiirin, sen lujentunut kansainvälisyys ja kehityksen johdonmukaisuus kohottavat tietysti yhä kasvavassa määrässä *köyhälistön toivon varmuutta, työntöä ja itsetietoisuutta*. Joku taka-askel toisessa tai toisessa maassa ei siis voi *juuri mitään* vaikuttaa (vert. esim. Saksan valtion kaksia viimeisiä vaaleja). Vanha mailma, *feudalismin ja porvariston, eivät enää voi pelastua*.

Mutta tämä selvä tulevaisuuden kuva luonnollisesti näissä viimeainituissa synnyttää pelkoa ja alakuloisuutta. Vaaran torjumiseksi turvautuvat sosialismin vastustajat jompaankumpaan kahdesta keinosta, epäjohdonkumaiset usein kumpaankin yhtäkaa.

Ymmärtämättömämmät, mutta röyhkeämmät, käyttävät väkivaltaa, siis keinoa, joka aina, poikkeuksetta, on porvarillisissa taisteluissa feodalismia vastaan vienyt vallankumouksiin ja äkillisiin mullistuksiin. Ja lyhytnäköisyys ilmenee siinä, että aina vain ankarampiin keinoihin ryhdytään, kun näennäisiä voittoja niillä saavutetaan, kunnes mitta on täynnä. *Kaikessa sortopoliitikassa on ankaruuden kasvaminen varma merkki sortovallan heikkenemisestä*. Mitä korkeammaksi sorto kasvaa, sitä lähempi on muutos — se on eittämätön totuus. Ken tahtoo pikaista ja äkillistä muutosta olevissa sorto-oloissa, hänen tulee siis iloita, kun sorto kasvaa eikä päinvastoin. Jokaisella sorrolla on loppunsa, kun suuret voimat ovat kysymyksessä. Sattuvasti lausui Vandervelde Köpenhaminan kansainvälisessä sosialistikongressissa (hiukan laajentaen Talleyrandin, Ranskan viekkaimman ja älykkäimmän politiikon sanat): "Väkivalta ei voi meitä pysyväisesti pidättää, sillä painettien päällä ei voi istua, varsinkaan ei silloin, kun nämä painetit tulevat ymmärtäväisiksi".

Viisaammin menettelevät kuitenkin ne sosialismin vastustajat, jotka tekevät "välttämättömimmät myönnytykset" kansan syville riveille, vähän kerrallaan. Tämä on etenkin Englannin ja nykyisen Ranskan politiikka. *Siten voidaan vanhaa valtaa suhteellisesti kauemmin pit-*

kittää, mutta pelastaa se keino ei voi feudalismia eikä porvaristoa. Tosin laimenee aina köyhälistön vastapainostus, kun myönnytyksiä tehdään, mutta köyhälistön äly kasvaa myös kasvavan valistumisen kautta, ja voitto on tätenkin taattu. Molemmat keinot vievät köyhälistön voittoon, toinen äkkijyrkästi, toinen verkalleen.

Engels on huomauttanut, että sosialistiseen liikkeeseen voi, mitä voimaperäisyyteen tulee, verrata ainoastaan kristinuskon ensi aikoja. Molempien syvempi syy oli, kuten tunnettu, aineellisissa oloissa, sorrettujen pyrinöissä parempiin elämänehtoihin. Ainoastaan 300 vuotta kesti pakanoitten ja kristittyjen taistelu maailmanvallasta; silloin täytyi keisari Konstantinon korottaa noitten sorrettujen — luettakoon esim. Sinkiewitzin hauska romaaniantiqua "Qvo vadis!" — uskonto koko roomalaisen mailmanvallan tunnustukseksi, vaikka keisari itse oli murhamies — hän tappoi sekä poikansa että vaimonsa (k. Burckhardt, Zeit Konst. des grossen 2 siv. 335) — ja vasta kuolinvuoteellaan kääntyi kristinuskoon: uskonto oli tässä, kuten muutenkin (vertaa ristiretket ja Gustaf Aadolf) ainoastaan välikappaleena mahtavassa taloudellisessa kamppailussa.

100 vuotta on sosialismi nyt taistellut vanhaa mädännyttä yhteiskuntaa vastaan; aivan varmaan ei kestä enää 100 vuotta lisää, ennenkuin se pääsee täydelliseen voittoon. Sen näkevät jo kaikki selvänäköiset ihmiset, toiset vavistuksella, toiset riemulla. Siis lasten ja lastenlasten puolesta taisteluun ja voittoon! Voitto on vain kysymys ajasta, vaikka vastustajat vielä lyhytnäköisyydessään pöyhkeilevät ja rehentelevät.

Sosialisti 7—9—1912.